

burgers bijeengebracht. Op 5 januari 1803 stuurt de firma Havelaar haar Rekening van Ontvang en Uitgave aan Thesaurier-generaal en Raden, die op 10 januari besluiten dat de griffier dat stuk zal examineren¹³). Dat doet griffier Elias Canneman met gezwinde spoed, want reeds in de vergadering van 14 februari 1803 wordt de Rekening formeel goedgekeurd, met dank kennis genomen van het batig saldo van 19.538 gulden en 13 stuivers (f 19.538:13:-) en een Acte van Approbatie en Décharge¹⁴) opgesteld die eindigt in hoffelijke plechtstatigheid:

'Approbeeren bij deeze volkomenlijk de verrichtingen door dezelve burgers Havelaar en Zoon ter voorschreven zaake gedaan en dechargeeren hun volledig deswege; betuigende voorts de Thesaurier-generaal en Raaden voornoemd aan dezelve burgers hiermede in naam van het Staatsbewind deszelfs erkentenis voor de gedaane moeiten, aangewende devoiren en gewigtige diensten, door hun te deezer zaake met evenveel belangeloosheid als prudentie aan het Vaderland bewezen'.

Ook Gogel had intussen niet stilgezeten. Hem was een aanmerkelijk groter bedrag ter beschikking gesteld, in totaal f 5.000.000,- teneinde daarmee in het financiële centrum Amsterdam escomptoperaties te verrichten. Dat was ook hem gelukt, want dat had een batig saldo van f 79.796:7:8 opgeleverd, dus bijna 80 mille. De briljante en vooral inventieve financier Gogel heeft zich in de perioden dat hij niet in overheidsdienst was vaak op verzoek van de staat ten behoeve van de publieke zaak verdienstelijk gemaakt.

Zowel de gebroeders Jan en Pieter Havelaar als Gogel hebben hun bemoeiingen terzake van de Vrijwillige Negotiatie van 1802 gratis en belangeloos verricht. Thesaurier-generaal Jan Arend de Vos van Steenwijk en de raden, onder wie Appellius en Van de Kastele, vinden dat een geschenk op zijn plaats is. In hun voorstel dd. 9 juni 1803¹⁵) aan het Staatsbewind, dat het toch wel even goed moet vinden, vertellen zij eerst omstandig wat Havelaar en Gogel hebben gedaan. Door hun operaties zijn 'de funeste gevolgen van de overmaatige inschrijvingen in de Vrijwillige Negotiatie Anno 1802 in derzelve loop gestuit en is de totaale ruïne van een aantal belangrijke Huizen van Commercie voorkomen'. En dat alles ook nog met een fraai netto resultaat. Tenslotte vraagt Financiën goedkeuring om de belangeloosheid met enige welgekozen cadeaus te vergelden. Dat gaat dan aldus:

'En het is hierom dat wij Ulieden verzoeken ons te autoriseeren om uit de penningen voorhanden in de Kasse van het Fonds van Mortificatie (als waarin voorschrevene baatige saldo's ingevolge van Uwlieder autorisatien